

E-Wise

**Gevolgen van invoering van de Wet toekomst
pensioenen voor het personen- en familierecht**

7 maart 2025

Film 1

Hoofdlijnen van de Wet toekomst pensioenen

Wet toekomst pensioenen:

- In werking getreden op 1 juli 2023
 - Ingrijpende hervorming van het pensioenstelsel
 - Tot 1 juli 2023: uitkeringsovereenkomsten, kapitaalovereenkomsten en premieovereenkomsten leidend tot vastgestelde pensioenen (uitzondering: de verbeterde premieovereenkomst/variable pensioen)
-

Wet toekomst pensioenen:

- Vanaf 1 juli 2023: solidaire premieovereenkomst, flexibele premieovereenkomst, premie Uitkeringsovereenkomst
 - Leeftijdsonafhankelijke premie
 - Ratio: leeftijdsafhankelijke premie-verdringt ouderen arbeidsmarkt; leeftijdsonderscheid
-

Solidaire premieovereenkomst 1:

- Persoonlijke pensioenvermogens
 - Collectief beleggen in opbouwphase en uitkeringsfase
 - Variabele pensioenen
 - Solidariteitsreserve/beleggingsresultaat en langlevensrisico
-

Solidaire premieovereenkomst 2:

- Vulling uit premie en/of beleggingsrendement
 - Initiële vulling bij invaren
 - Uitdeelregels/pensioenuitvoerder
 - Uitdeling voor indexatie uitsluitend bij uitzonderlijke schokken in inflatie
 - Geen toeslagverlening als in oude stelsel
 - Waardevastheid - beleggingsopbrengst
-

Flexibele premieovereenkomst 1:

- Persoonlijke pensioenvermogens
 - Opbouwfase: individueel belegd/lyfe cycle/keuzevrijheid
 - Uitkeringsfase: vastgesteld pensioen of variable pensioen – bij verzekeraar shoprecht – bij PF shoprecht als een keuze niet wordt geboden
-

Flexibele premieovereenkomst 2:

- Risicodelingsreserve optioneel
 - Verplicht bij verplichtgesteld BPF
 - Vulling uit premie en/of uit kapitaal bij toetreding uitkeringskring
 - Geen compensatie beleggingsverlies bij individuele keuzevrijheid
 - Doel: beleggingsverlies/langlevenrisico
-

Premie-uitkeringsovereenkomst 1:

- Uitsluitend voor verzekeraars
 - Individuele beleggingsvrijheid opbouwfase mogelijk
 - Vastgestelde of variabele uitkering
-

Premie-uitkeringsovereenkomst 2:

- Keuzemogelijkheden 15 jaar voor AOW-datum
 - Toekomstige premie jaarlijks voor vastgesteld pensioen
 - Reeds ingelegde premie mag worden aangewend voor vastgesteld pensioen
 - Garantieplicht voor vastgesteld pensioen
-

Transitie naar de WTP:

- Invaren (heikel vanwege ontbreken individueel instemmings- of bezwaarrecht)
 - Compensatie
 - Eerbiedigende werking leeftijdsafhankelijke premie:
 - PF-en mits < 1 juli 2023 premieovereenkomst
 - Verzekeraars mits < transitie premieovereenkomst
-

Film 2

**WTP/Partnerpensioen: voor wie en onder
welke voorwaarden?**

Partner in oude stelsel:

- Echtgenoot of echtgenote
 - Geregistreeerde partner
 - Niet-geregistreeerde partner: contractvrijheid
 - Pensioenovereenkomst bepalend
 - Eisen aan niet-geregistreerd partnerschap toetsen aan pensioenovereenkomst
 - Geen uniformiteit
-

Partner in nieuwe stelsel 1:

Art. 1 Pensioenwet - partner:

- a. Echtgenoot
- b. b. geregistreerd partner

Partner in nieuwe stelsel 2:

Art. 1 Pensioenwet - partner:

c. partner in de zin van de *pensioenovereenkomst* zijnde de *meerderjarige persoon* die met de werknemer of de gewezen werknemer een *gezamenlijke huishouding* voert

Partner in nieuwe stelsel 3:

Art. 1 Pensioenwet – partner - uitgezonderd:

c. tenzij het betreft een *bloedverwant in de eerste graad*, een *bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn*, een *meerderjarig stiefkind* of *meerderjarig voormalig pleegkind*;

Gezamenlijke huishouding in het nieuwe stelsel (bepaald partnerpensioen):

Art. 2a Pensioenwet

- Notariële slo gemeld pu
 - Niet notariële samenlevingsverklaring – gemeld pu – zelfde adres - zorgplicht
-

Gezamenlijke huishouding in het nieuwe stelsel (onbepaald partnerpensioen) 1:

- Partner niet gemeld bij pensioenuitvoerder
 - Notariële slo
 - Samenlevingsverklaring < overlijden – zelfde adres - zorgplicht
-

Gezamenlijke huishouding in het nieuwe stelsel (onbepaald partnerpensioen) 2:

- Samenlevingsverklaring > overlijden:
 - 6 maanden zelfde adres+ tenminste één extra vereiste uit lijst (kind; erkend kind; eigendom huis; gezamenlijk huurcontract; aanwijzing begunstigde
 - Andersoortig bewijs – beoordeling pu
-

Gezamenlijke huishouding in het nieuwe stelsel:

- 1 van de partners naar zorginstelling
 - Partners blijven partners
 - Tenzij verklaring partnerschap niet gewenst
-

Film 3

**WTP/Partnerpensioen: de inrichting van
partnerpensioen in het nieuwe stelsel**

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen in het oude stelsel 1:

- Opbouw-partnerpensioen: kapitaalgedekt; bij einde deelneming vóór pensioendatum gehandhaafd (uitkeringsovereenkomsten; vastgesteld pensioen)
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen in het oude stelsel 2a:

- Risico-partnerpensioen: jaarlijks dekking gerealiseerd, bij einde deelneming vervalt de dekking (kapitaalovereenkomsten en premieovereenkomsten)
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen in het oude stelsel 2b:

Partnerpensioen na einde deelneming (default/keuze):

- Uit kapitaal/kapitaalgedekt/vanaf DUD of vanaf PD/default belangrijk ivm echtscheiding
 - Uit kapitaal/tussen DUD en PD risicogedekt/vanaf PD kapitaalgedekt/default belangrijk ivm echtscheiding
 - Keuze op DUD en opnieuw op PD/andere default kan
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen onder de WTP 1:

- Overlijden $<$ PD: op risicobasis + diensttijdonafhankelijk
 - Diensttijdonafhankelijk: met leeftijd stijgende kosten
 - Overlijden \geq PD: opbouwbasis (kapitaalgedekt)
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen onder de WTP 2:

- Waarde opgebouwd (bijzonder) partnerpensioen invaren volgens gekozen systeem van invaren
 - Extra risicodekking ter grootte opgebouwd (bijzonder) partnerpensioen handhaven tot pensioendatum door onttrekking extra risicopremie aan kapitaal
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen onder de WTP 3:

- Bij aanwending kapitaal op pensioendatum so wie so opgebouwd (bijzonder) partnerpensioen vormen op basis resterende bedrag (het extra ingebrachte bedrag bij invaren minus de onttrokken extra risicopremies)
-

De verzekeringstechnische grondslag van partnerpensioen onder de WTP 4:

- Omdat geen garantie geldt op handhaving *vastgesteld* (bijzonder) partnerpensioen kan spreiding inbreng inbaarvermogen en persoonlijke kapitaal ook over het extra kapitaal corresponderend met opgebouwd PP ter uitvoering van het overgangsrecht worden toegepast
-

Voortzetting risicopartnerpensioen bij einde deelneming vóór pensioendatum (art. 55, lid 4 Pensioenwet) 1:

- a. WW
 - b. ZW na WW
 - c. WW dan ZW en dan WW rekening houdend omvang werkloosheid
 - d. ZW vanaf einde deelneming
-

Voortzetting risicopartnerpensioen bij einde deelneming vóór pensioendatum (art. 55, lid 4 Pensioenwet) 2:

- e. Meteen vanaf einde deelneming WW rekening houdend omvang werkloosheid
 - f. Altijd 3 maanden, pensioenovereenkomst kan bepalen 6 maanden, als geen nieuw dienstverband tot maximaal aangaan nieuw dienstverband
-

Onbetaald verlof (art. 56 Pensioenwet):

- Risicodekking partnerpensioen blijft 18 maanden in stand
 - Financiering niet geregeld → contractvrijheid
-

Vrijwillige voortzetting risicopartnerpensioen bij einde deelneming vóór pensioendatum (art. 61a Pensioenwet) 1:

- Lid 1: door uitruil volledige kapitaal voor OP of deel daarvan

Vrijwillige voortzetting risicopartnerpensioen bij einde deelneming vóór pensioendatum (art. 61a Pensioenwet) 2:

Lid 2:

- a. Minimumniveau OP, mag niet zakken onder afkoopgrens art. 66 Pensioenwet
 - b. Maximaal 15 jaar
 - c. Pensioenregeling mag uitruil begrenzen
-

Vrijwillige voortzetting risicopartnerpensioen bij einde deelneming vóór pensioendatum (art. 61a Pensioenwet) 3:

- Lid 3: uitruil stopt als niet langer voldaan aan lid 2 of gewezen deelnemer uitruil wil staken
- Lid 4: geen aantasting recht op uitbetaling OP op grond van WVPS

N.B.: financiering-jaarlijkse onttrekking kapitaal voor OP

Film 4
Pensioenverrekening

Pensioenverrekening 1:

- HR 27 november 1981,
ECLI:NL:HR:1981:AG4271, NJ 1982, 503:
 - Pensioenrechten vallen wel in een
huwelijksgoederengemeenschap
 - Waardeverrekening
 - Per datum scheiding of
voorwaardelijk/uitgesteld
-

Pensioenverrekening 2a:

- HR 20 oktober 2000,
ECLI:NL:HR:2000:AA7690: toeslag vormt onderdeel te verrekenen pensioen, zodat deze in het kader van verrekening per datum scheiding moet worden gewaardeerd
-

Pensioenverrekening 2b:

- HR 6 oktober 2006,
ECLI:NL:HR:2006:AW6163: uitgestelde
pensioenverrekening/toeslagverlening:
 - Vanaf ingang pensioen
 - Uitstelperiode, verrekeningsplichtige is
deelnemer
 - Uitstelperiode, verrekeningsplichtige is slaper
-

Pensioenverrekening 3 (uitkeringsovereenkomst- kapitaalovereenkomst-premieovereenkomst); niet ingevaren:

- Vastgesteld verrekend pensioen
- Voor kapitaalovereenkomst en premieovereenkomst bij einde H vóór of op of na PD

Geen effect

Pensioenverrekening 4a (Uitkeringsovereenkomst):

- Vastgesteld verrekend pensioen wordt ingevaren
 - Variabel geworden
 - Verrekening in rechterlijke uitspraak of convenant uitgedrukt in vastgesteld bedrag (met toeslagverlening)
-

Pensioenverrekening 4b (Uitkeringsovereenkomst):

- Verrekeningsbedrag met toepassing onaanvaardbaarheidsleerstuk omrekenen in percentage variable pensioen
 - Verrekeningsbedrag volgt voor dat percentage uitdelingen uit de solidariteitsreserve of risicodelingsreserve
-

Pensioenverrekening 5a (kapitaalovereenkomst/premieovereenkomst/ verrekening vóór pensioendatum/kapitaal ingevaren na einde H:

- 50% (geen PP) of 120/170e (wel PP) tot einde H opgebouwd kapitaal afgesplitst voor ex
 - Waardeverschil tussen 100% kapitaal en 50% of 120/170e% kapitaal berekend per datum einde H
-

Pensioenverrekening 5b (kapitaalovereenkomst/premieovereenkomst/ verrekening vóór pensioendatum/kapitaal ingevoerd na einde H:

- 50% opgerent tot PD op PD fictief aanwenden voor levenslang pensioen = uit hoofde van verrekening te betalen bedrag
-

Pensioenverrekening 5c (kapitaalovereenkomst/premieovereenkomst verrekening vóór pensioendatum/kapitaal ingevaren na einde H:

- Na invaren verhogen/verlagen waardeverschil met % verschil kapitaal/persoonlijk pensioenvermogen
 - Op PD fictief aanwenden
-

Film 5
Pensioenverevening vóór WTP-transitie

Pensioenverevening 1a:

- Betreft ouderdomspensioen
 - Standaard verevening
 - Recht op uitbetaling jegens pensioenuitvoerder indien mededelingsformulier tijdig ingezonden door één van de (ex-)partners
-

Pensioenverevening 1b:

- Recht op uitbetaling jegens de (ex-)partner indien mededelingsformulier niet (tijdig) is ingezonden of bij buitenlandse pensioenuitvoerder
 - Recht op uitbetaling = 50% tijdens huwelijk opgebouwd ouderdomspensioen
 - Afwijkende verevening
-

Pensioenverevening 1c:

- Afwijkende periode
 - Afwijkend percentage
 - Conversie Omrekenen recht op uitbetaling +
bijzonder PP in eigen OP ex-partner:
 - Van OP en PP
 - Uitsluitend van OP (?)
-

Pensioenverevening (indexering) 1:

- Uitkeringsovereenkomst/eindloon – bij deelneming na S werken niet carrièregerelateerde stijgingen door; daarna conform gepensioneerd
 - Middelloonregeling: stijgingen werken door
-

Pensioenverevening (indexering) 2:

- Kapitaalovereenkomst en premieovereenkomst
 - $S < PD$: 50% (geen PP) of 50/170e (wel PP)
opbouw tijdens huwelijk administratief afsplitsen
- Kapitaalovereenkomst en premieovereenkomst
 - $S \geq PD$: idem, fictief aanwenden, resulterende uitkering = recht op uitbetaling OP

Film 6
Pensioenverevening vanaf WTP-transitie

**Pensioenverevening vanaf transitie voor niet-
ingevaren pensioen:
er verandert niets!**

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 1:

- Geen bijzonder PP: 50% tijdens huwelijk opgebouwde kapitaal administratief afsplitsen met oog op recht op uitbetaling van ouderdomspensioen
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 2:

- Wèl bijzonder PP: 50/170e tijdens huwelijk opgebouwde kapitaal administratief afsplitsen met oog op recht op uitbetaling van ouderdomspensioen
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 3:

- Tijdens H opgebouwd kapitaal (inleg + bijgeschreven rendement) in de praktijk niet te bepalen
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 4:

- Benadering bij uitsluitend huwelijkse opbouw: 50/100e (géén bijzonder PP) of 50/170e (wèl bijzonder partnerpensioen) deel van totale kapitaal administratief afsplitsen
 - Op pensioendatum fictief aanwenden voor OP
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 5:

- Benadering bij vóórhuwelijkse en/of nahuwelijkse opbouw: 50/100e (geen bijzonder PP) of 50/170e (wel bijzonder partnerpensioen) deel van (huwelijksjaren/total aantal opbouwjaren) \times totale kapitaal administratief afsplitsen
 - Op pensioendatum fictief aanwenden voor OP
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 6:

- Afwijking: inleg en beleggingsopbrengst niet gehele periode gelijk

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen \geq PD:

- Pensioen is variabel of vastgesteld
 - Zelfde breuk toepassen op aangewend kapitaal op pensioendatum
 - Fictief aanwenden
 - Uitkomst = recht op uitbetaling van ouderdomspensioen
-

Pensioenverevening vanaf transitie voor ingevaren pensioen \geq PD/conversie:

- 120/170e deel kapitaal administratief afsplitsen volgens zelfde systematiek
 - Op pensioendatum ex-partner aanwenden voor OP op leven ex-partner uitgaande van fictief deelnemerschap aan de pensioenregeling
-

Film 7

Bijzonder partnerpensioen vóór WTP-transitie

Doelgroep partnerpensioen/Verschil vóór en na WTP):

- Onder WTP geen onderscheid meer mogelijk tussen huwelijkse en geregistreerde partners ten opzichte van niet geregistreerde partners die aan partnervereisten WTP voldoen
-

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 1:

- Leden 1, 2 en 3 - Bijzonder partnerpensioen = opgebouwd partnerpensioen tot einde huwelijk, berekend alsof deelneming op die datum eindigt
NB: dat is het gehele vóór en tijdens huwelijk opgebouwde partnerpensioen (minus eventueel al eerder afgesplitst bijzonder partnerpensioen)
-

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 2:

- Art. 57, lid 4: uitsluiting mogelijk; constitutieve instemming pensioenuitvoerder
 - Art. 57, lid 5: vervreemding bijzonder partnerpensioen aan eerdere of latere partner (pensioenuitvoerder constitutieve instemming; vervreemding onherroepelijk; notariële akte)
-

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 3:

- Art. 57, lid 6: aanwas als in pensioenovereenkomst overeengekomen

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 4:

- Opbouw partnerpensioen na einde huwelijk beschikbaar voor volgende partner of uitruil in hoger ouderdomspensioen (art. 60, lid 3 Pensioenwet wettelijk; art. 60, lid 1 Pensioenwet contractueel/pensioenovereenkomst)
-

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 5:

- Uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen op datum waarop OP ingaat of zou kunnen ingaan; maximaal 70% resterend OP (art. 61, lid 1 Pensioenwet); lid 4: geen aantasting recht op uitbetaling OP op grond van de WVPS
-

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 6:

- Uitruil partnerpensioen in OP: toestemming partner nodig (art. 62, lid 2 Pensioenwet; uitruilmogelijkheid geldt niet voor bijzonder partnerpensioen)

Regeling voor bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet) 7:

- Bijzonder partnerpensioen is recht dat van rechtswege ontstaat door inschrijving echtscheiding (Gerechtshof Amsterdam 30 oktober 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:4028)
-

Film 8
**De berekening van het bijzonder
partnerpensioen**

**Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor
niet-ingevoeren pensioen:
er verandert niets!**

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 1:

- 70/170e van tot einde huwelijk opgebouwde kapitaal administratief afsplitsen met oog oponderbrengen bijzonder partnerpensioen op pensioendatum als partnerpensioen default is
-

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 2:

- Tijdens H opgebouwd kapitaal (inleg + bijgeschreven rendement) in de praktijk niet te bepalen

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 3:

- Benadering bij uitsluitend huwelijkse opbouw: 70/170e deel van totale kapitaal administratief afsplitsen
 - Op pensioendatum fictief aanwenden voor onderbrenging bijzonder partnerpensioen
-

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 4:

- Benadering bij nauwelijks opbouw: $70/100^e$ deel van (opbouwjaren tot einde huwelijk/totaal aantal opbouwjaren) \times totale kapitaal administratief afsplitsen
 - Op pensioendatum fictief aanwenden voor onderbrengen bijzonder partnerpensioen
-

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen < PD 5:

- Afwijking: inleg en beleggingsopbrengst niet gehele periode gelijk

Bijzonder partnerpensioen vanaf transitie voor ingevaren pensioen \geq PD:

- Pensioen is variabel of vastgesteld
 - Zelfde breuk toepassen op aangewend kapitaal op pensioendatum
 - Fictief aanwenden
 - Uitkomst = bijzonder partnerpensioen
-

Film 9

Wet pensioenverdeling bij scheiding...2028

Stand van zaken voorstel van Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 (kamerstukken 35 287) 1:

- Voorstel van Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021
 - Ontwerp Besluit pensioenverdeling bij scheiding 2021
-

Stand van zaken voorstel van Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 (kamerstukken 35 287) 2:

- Nota van wijziging 14 februari 2020
(stuknummer 8)
 - Tweede nota van wijziging 6 juli 2020
(stuknummer 12)
 - Uitstel naar 2028 (uiterste transitiedatum WTP)
-

Systeem van de wet 1:

- Conversie van 50% tijdens huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwd ouderdomspensioen en 50% tijdens huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwd partnerpensioen (art. 4)
 - Vóórhuwelijks partnerpensioen + 50% huwelijks partnerpensioen niet verdeeld
-

Systeem van de wet 2:

- Let op: net zoals bij WVPS geen verdeling bij niet-geregistreerde partnerschappen
 - Discongruentie met WTP (geen onderscheid meer)
-

Geen conversie maar pensioenverevening (art. 5) 1:

- Buitenlandse scheiding die niet binnen 6 maanden is opgenomen in de BRP
 - AOP dat levenslang wordt uitgekeerd voor het deel uitgekeerd vanaf de AOW-datum
 - Buitenlandse pensioenen
-

Geen conversie maar pensioenverevening (art. 5) 2:

- Verschil met WVPS: recht op uitbetaling jegens pensioenuitvoerder ontstaat van rechtswege
 - Geen inzending mededelingsformulier meer vereist
-

Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022:

- Regelend recht
 - Uitsluiting bij overeenkomst (huwelijkse voorwaarden of convenant) mogelijk
 - Afwijking bij overeenkomst (huwelijkse voorwaarden of convenant) mogelijk: andere periode, ander deel OP
-

Aandachtspunten:

- Herverdeling beperkt tot 50% tijdens huwelijk opgebouwd ouderdomspensioen en 50% tijdens huwelijk opgebouwd partnerpensioen
 - Thans: gehele vóórhuwelijkse en huwelijkse partnerpensioen als bijzonder partnerpensioen afgesplitst
 - Wetsvoorstel niet toegespitst op premieovereenkomsten
-

Pensioenadvocaten.nl

Einde
